



Handleiding fietstelling

Inleiding

Het gebruik van de fiets als vervoermiddel voor het woon-werverkeer neemt elk jaar toe. In 2018 koos 1 op 4* werknemers regelmatig de fiets om naar het werk te gaan. Het is belangrijk dat fietsers zich veilig verplaatsen, want zo vermijden we ongevallen. Aan de hand van deze meting willen we bedrijven helpen om te meten hoeveel fietsende werknemers gebruik maken van fluorescerend en reflecterend materiaal, een fietshelm dragen en rondrijden met fietsverlichting. We geven ook mee hoe je als werkgever de resultaten van de fietstelling kan communiceren naar jouw werknemers.

Deze meting kan je zien als het begin van een traject. De eerste meting is slechts een momentopname. Het is belangrijk om deze meting enkele keren te herhalen. Pas nadien kan je je conclusies trekken uit deze metingen. Deze meting kan ook gecombineerd worden met een fietscontrole, om het belang van veilig fietsen nog meer te benadrukken.

*(Bron: [Acerta](#))

Metingen

Gebruik het document 'fietstelling' op een moment dat er veel fietsers op het bedrijventerrein aankomen. Voorkeurmomenten zijn 's ochtends, 's avonds of tijdens shiftwissels.

Tel gedurende **1 uur** alle aankomende fietsers (bv. Tussen 07.00 - 08.00 uur). Maak nog een onderverdeling per kwartier (bv. Tussen 07.00 - 07.15 uur & 07.15 - 07.30 uur) om de nauwkeurigheid van het meten te vergroten.

Voer de telling uit met **minimum 2 personen**.

- De **eerste persoon** telt het totale aantal fietsers.
- De **andere persoon/personen** telt/tellen het aantal werknemers die:
 - fietsverlichting gebruiken
 - een helm dragen
 - fluorescerend & reflecterend materiaal dragen

OPMERKING: Het is mogelijk dat 1 fietser voldoet aan de 3 criteria. Plaats dan bij elk criterium een streepje.

Probeer deze meting op **verschillende momenten** te herhalen. Zo heb je meerdere data om te vergelijken.

Hou rekening met de **weersomstandigheden**. Probeer meerdere tellingen uit te voeren in dezelfde weersomstandigheden (bijvoorbeeld bij donker of regenachtig weer).

Laat **dezelfde personen** de tellingen op verschillende tijdstippen uitvoeren. Zo verminder je de foutenmarge.

Hou ook rekening met de **telrichting**. Tel meerdere keren de fietsers in dezelfde fietsrichting (bv. fietsers die toekomen aan het bedrijventerrein).

Communicatie

Gebruik de verzamelde data om op een positieve manier te communiceren naar jouw werknemers.

Voorbeeld van een telling bij een fictief bedrijf:

Telling van: 07.00 - 08.00 uur	Verlichting	Helmdracht	Fluorescerend & reflecterend materiaal	Totaal aantal fietsers
07.00 - 07.15 uur	### ### ###	### ###	### ###	### ### ### III
07.15 - 07.30 uur	### ### ### ### ### ### ### ###	### ### ### ###	### ### ###	### ### ### ### ### ### ### ### II
07.30 - 07.45 uur	### ### ### ###	### ### ### II	### ###	### ### ### ### ###
07.45 - 08.00 uur	### ### ### ### ### ### ### II	### ### ### ### ### ### ###	### ### ### ### ### ###	### ### ### ### ### ### ### ### ###
Totaal	116	83	79	130

Interpreteren van data:

- Van de 130 fietsers zijn er 116 fietsers in orde met hun fietsverlichting, m.a.w. **89%** van de fietsers is in orde met zijn/haar fietsverlichting!
- **64%** van de fietsende werknemers draagt een fietshelm.

Communiceer altijd over de fietsers die in orde zijn en die voldoen aan de verwachtingen van de metingen. Communiceer steeds op een **positieve manier**. Vermeld dus niet dat **36%** van de fietsers geen fietshelm draagt, maar dat **64%** van de fietsers wel een fietshelm draagt.

Wettelijk kader

Fietsverlichting

Wettelijke voorwaarden:

- Wit of geel licht vooraan, rood licht achteraan.
- Lichten mogen vast branden of knipperen.
- Vanaf het vallen van de avond tot aan het aanbreeken van de dag moet je verlichting branden.
- Overdag als de zichtbaarheid minder is dan 100 meter moet je verlichting branden.
- De verlichting mag zowel op de fiets als op de fietser bevestigd worden (bv op de kleding, rugzak of fietshelm).

Fietshelm

Voor fietsers is het dragen van een fietshelm niet verplicht in België. Fietshelmen halveren het risico op hoofd- of hersenletsels bij een ongeval of valpartij en zijn daarom wel sterk aan te bevelen.

Speedpedelec-gebruikers zijn verplicht om een fietshelm of bromfietshelm te dragen.

Om een goede keuze van fietshelm te maken, dien je rekening te houden met enkele elementen:

1. De veiligheid

Ga zeker na of je het CE-label van de Europese Unie terugvindt op je helm. Het correcte label is **EN1078** voor volwassenen en **EN1080** voor kinderen.

2. Het comfort

De fietshelm moet zowel de voorkant, bovenkant als de achterkant van je hoofd goed bedekken zonder het zicht te beperken. Een licht gewicht en ventilatiegaten verbeteren het comfort.

Gebruik de gemeten resultaten in combinatie met **sensibilisering** in jouw bedrijf. Meer informatie voor interne communicatie vind je op de website www.veiligverkeer.be.

3. De maat

Pas de fietshelm voor je hem koopt. De helm moet recht op het hoofd staan. Trek de riempjes aan. Om de helm in evenwicht te houden, moet de driehoek gevormd door de riempjes aan de kin net onder het oor uitkomen. Doe de test en schud na het aantrekken van de riempjes met je hoofd. De helm mag dan niet meer bewegen en mag je bewegingen niet hinderen.

4. Vervang je fietshelm

- **Na een schok:** Ook al zie je geen tekenen van schade, toch kan de fietshelm binnenin beschadigd zijn.
- **Bij zichtbare schade** zoals kapotte riempjes, barstjes...
- **Na 5 jaar.** Denk er ook aan dat een fietshelm van hogere kwaliteit langer meegaat dan een fietshelm uit het goedkope gamma.

5. Verplichting voor werknemers?

Een werkgever kan werknemers, die instappen in een fietsleaseplan, verplichten om een fietshelm te dragen voor het woon-werkverkeer. Naast het verplichten van een fietshelm is sensibilisering naar je werknemers toe ook zeer belangrijk.

6. Verplichte fietshelm voor speedpedelecs

Een bromfietshelm of een fietshelm is verplicht voor de bestuurder van een speedpedelec.

De fietshelm moet goedgekeurd zijn conform de Europese norm EN1078, met bijkomende voorwaarde dat de slapen en het achterhoofd beschermd moeten zijn. Indien aan deze norm is voldaan, wordt dat in de helm aangegeven (CE-markering). Intussen zijn er ook specifieke helmen voor speedpedelecs in de handel, deze voldoen aan de strengere Nederlandse norm NTA 8776. Ook dat staat in de helm aangegeven.

Fluorescerend & reflecterend materiaal

Fietsers zijn een kwetsbare groep weggebruikers. Daarom is het belangrijk om als fietser **zichtbaar** te zijn op de weg.

Als fietser kan je zichtbaar zijn door **fluorescerend materiaal** te dragen. Fluorescerende kleuren zijn zeer zichtbaar voor bestuurders. Vooral fluorescerende kledij in het geel, rood of oranje blijken zeer effectief te zijn, aangezien dit kleuren zijn die enorm contrasteren met de omgeving. Fluorescerende kledij is vooral doeltreffend wanneer je het **overdag** draagt.

Reflecterend materiaal zorgt ervoor dat het licht weerkaatst als er autolichten op schijnen. Het reflecterend materiaal heeft het grootste effect als het **donker** is.

Veel veiligheidshesjes zijn een combinatie van fluorescerend materiaal en reflecterend materiaal. Er bestaan verschillende vormen voor veiligheidshesjes, enerzijds voor vrijetijdsgebruik (EN 1150), anderzijds voor professioneel gebruik (EN 471 / EN 20471). De normen hebben betrekking op de kwaliteit en de minimumoppervlakte van de gebruikte fluorescerende en reflecterende materialen.

Zichtbaarheidsverhogende kledij is geschikt om te dragen op drukke verkeersplekken of op slecht verlichte stukken. Fluokleuren vallen extra goed op in het blauwige licht van het **schemerdonker**. In het **donker** bieden fluokleuren geen meerwaarde, maar dan zorgen de **reflecterende gedeeltes** ervoor dat je al zichtbaar bent vanaf 150 meter als er licht op weerkaatst.

Veiligheidshesjes verhogen de zichtbaarheid, maar er is heel wat meer kledij beschikbaar om je zichtbaarheid te verhogen. Fluorescerende en reflecterende materialen worden steeds meer verwerkt in kledij. Een andere mogelijkheid om de zichtbaarheid te verhogen, is het dragen van een **slapwrap of klaparmband**.

Zichtbaarheid hangt uiteraard niet enkel samen met de kledij die je als fietser draagt, maar in de eerste plaats met goede fietsverlichting en ook met de positie die je inneemt op de weg.

